

قال رسول الله (ص):
 من أغاث أخاه المسلم حتي يخرج منه من همّ و كربة و ورطة كتب الله له
 عشر حسنات و رفع عنه عشر نقمات و أعدله يوم القيامة عشر شفاعات.
 کسی که برادر مسلمان خود را کمک کند و او را از غم و اندوه و سقوط در
 زندگی نجات بخشد خداوند برای او ده حسنه می‌نویسد و ده گرفتاری را از
 وی برطرف می‌نماید و در روز قیامت شفاعت ده نفر را از او قبول می‌کند.
 (ثواب الاعمال، ص 178)

تعاریف و مفاهیم:

خانوار زندانی مورد حمایت: خانوار نیازمندی است که سرپرست آن بنا به دلایلی زندانی شده و افراد خانواده وی تحت پوشش سازمانهای حمایتی قرار گرفته و از مزایا و مراقبتهای اجتماعی بهره‌مند می‌شوند.
محکومین نیازمند: به افرادی گفته می‌شود که خطایی به عمد مرتکب نشده و سابقه محکومیت قضایی نیز نداشته ولیکن به موجب احکام قضایی محکوم به پرداخت جریمه یا دیه محکوم شده اند و طبق ضوابط مربوطه استحقاق کمک و رفع محکومیت را دارا می‌باشند.

قسمت 1) حمایت خانواده زندانیان

وجود خطا و جرم در جامعه حکایت از خطری است که جامعه را بیمار خواهد کرد و زندگی کردن در این جامعه بسی دشوار خواهد بود. زندگی سالم به جامعه سالم نیاز دارد، بایستی چنین تلقی شود که افراد خطاکار و مجرم بیمارند و قابل درمان، لذا بر اساس تدابیری می‌توان آنها را اصلاح کرد و به راه آورد، از تدابیر متعارف در اصلاح منحرف، بازداشت و زندانی نمودن خطاکاران است. حال اگر چنانچه فرد زندانی قبل از بازداشت سرپرستی خانواده را نیز عهده‌دار بوده، در رابطه با افراد خانواده او چه تدبیری باید اندیشید؟ در نظام جمهوری اسلامی ایران، دولت خدمتگزار در این رابطه علاوه بر اصلاح و تربیت فرد زندانی، به منظور جلوگیری از انحطاط و از هم‌پاشیدگی کانون گرم خانواده فرد زندانی اقدام به رسیدگی و حمایت از خانواده او نموده است.

بر این اساس در سال 1375 بنا به تصمیم هیئت محترم دولت جمهوری اسلامی ایران وظیفه حمایت از خانواده زندانیان به کمیته امداد امام خمینی (ره) واگذار گردید. کمیته امداد نیز در پی این واگذاری، پس از تنظیم و ابلاغ آئین نامه‌ها و دستورالعملهای مربوطه، کار حمایت از افراد مشمول را آغاز کرد.

اطلاعات خانوار زندانیان مورد حمایت:

در پایان سال 87 تعداد 33428 خانوار زندانی مورد حمایت کمیته امداد بوده که 23476 خانوار (70/0 درصد) در مناطق شهری و 9952 خانوار (30/0 درصد) در مناطق روستایی ساکن بوده‌اند. جمعیت خانواده زندانیان مورد حمایت در این سال تعداد 97270 نفر شامل: 66467 نفر (68/0 درصد) شهری و 30803 نفر (32/0 درصد) روستایی بوده است. از مجموع افراد فوق تعداد 31409 نفر (32/3 درصد) مرد و تعداد 65861 نفر (67/7 درصد) زن بوده‌اند.

از تعداد 33428 خانوار زندانی مورد حمایت، تعداد 4581 خانوار یک نفره، تعداد 9481 خانوار دو نفره، تعداد 9683 خانوار سه نفره، تعداد 5697 خانوار چهار نفره، تعداد 2513 خانوار پنج نفره، تعداد 955 خانوار شش نفره، تعداد 355 خانوار هفت نفره و تعداد 163 خانوار هشت نفره و بیشتر بوده‌اند. شایان ذکر است مددجویان خانواده زندانیان جزء آمار مددجویان مورد حمایت طرح مددجویی نیز منظور گردیده‌اند. طی سال 87 تعداد 9853 خانوار با جمعیت 30193 نفر بنا به دلیل آزادی سرپرست آنها از زندان و دلایل دیگر از مورد حمایت امداد خارج شده‌اند. در این سال مبلغ 234/3 میلیارد ریال کمکهای مختلف بصورت نقد و کالا به مددجویان خانواده زندانیان پرداخت شده.

از مجموع 234/3 میلیارد ریال مذکور، 73/8 درصد بابت مستمری، 5/0 درصد بابت هزینه‌های فرهنگی، 3/9 درصد بابت هزینه‌های درمانی، 2/3 درصد بابت هزینه‌های ازدواج و تهیه جهیزیه، 1/5 درصد بابت هزینه اجاره مسکن، 5/7 درصد بابت خودکفایی و 7/8 درصد مابقی بابت سایر هزینه‌ها از جمله: عمران مسکن مددجویی، خدمات مددکاری و مشاوره، جبران خسارت و... پرداخت شده است.

قسمت 2) کمک به محکومین نیازمند و جبران دیه

عصری که در آن زندگی می‌کنیم عصری سراسر حادثه و اتفاق است. پیشرفت فوق‌العاده تکنولوژی علاوه بر تسهیلاتی که برای انسانها فراهم آورده مخاطرات فراوانی را نیز در پی داشته است و هر روزی که می‌گذرد بر حجم این حوادث و مخاطرات افزوده می‌شود.

وسیله نقلیه به عنوان ابزاری کارا و نیرومند که سرعت فوق‌العاده‌ای در حرکتها و نقل و انتقالات بوجود آورده همواره حادثه آفرین بوده و متأسفانه تصادفات و حوادث بوجود آمده توسط این وسیله، آمار و ارقام بالایی را به خود اختصاص داده است.

این قبیل اتفاقات برای کسانی که به لحاظ شرایط کاری در موقعیتهایی چون مأموریت‌های اضطراری برای مقابله با رخدادهای مضره قرار می‌گیرند بسیار محتمل است.

برادران نیروهای نظامی و انتظامی از جمله این افرادند که همواره به مأموریت‌های خطرناک و اضطراری فرستاده می‌شوند و بعضاً به خاطر سرعت‌های بالا که لازمه کارشان هست دچار حادثه شده و ملزم به پرداخت دیه می‌گردند.

گاهی دیده شده که خانواده‌ای به خاطر اینکه یکی از اعضای آن دچار حادثه شده، از هم متلاشی شده است. پدر و نان آور خانواده به علت تصادف و قتل شبه عمد و نقص عضو علاوه بر اینکه ملزم به پرداخت دیه شده، محکومیت‌های دیگر از قبیل زندان را نیز باید متحمل گردد.

این نهاد از سال 1366 با به اجراء گذاشتن طرح جبران دیه، برادران نظامی و انتظامی که در جهت دفاع از نظام مقدس جمهوری اسلامی در حین مأموریت‌های ویژه و اضطراری بر اثر تصادف و بروز حادثه ملزم به پرداخت دیه گشته‌اند و امکان پرداخت دیه نیز برایشان فراهم نیست کمکهای مؤثری نموده و آزادی بسیاری از آنها از زندان و بازگشت به آغوش گرم خانواده‌شان را موجب شده است.

طی سال 1387 به تعداد 927 نفر مبلغ 43/1 میلیارد ریال شامل 2/6 میلیارد ریال کمک بلاعوض و 40/5 میلیارد ریال وام قرض الحسنه پرداخت شده است.
 طی پنج سال گذشته (سالهای 1383 تا 1387) سالانه بطور متوسط 13/2 درصد از تعداد دریافت کننده دیه و 5/2 درصد مبلغ دیه کاهش یافته است.

دیه پرداختی طی سالهای مختلف (مبالغ به میلیون ریال)

متوسط رشد سالانه (سالهای 83 تا 87)	جمع کل سالانه	1387	1386	1385	1384	1383	1382	1381	1380	1379	1366 تا 1378	سال عنوان
-13/2	14190	927	1340	1745	1766	1630	1423	1331	1132	1032	1864	تعداد
-5/4	429965/6	40523/9	52581/5	65268/3	60052/3	50650/7	44935	40128/9	32476	25614/4	17734	مبلغ وام
-0/4	25957	2621/9	2847/2	4783/2	2414/3	2662/6	938	927/3	1145	1106/3	3750	مبلغ بلاعوض
-5/2	455922/6	43145/8	55428/7	70051/5	62466/6	53313/3	45873	41056/2	33621	26720/7	24445/7	جمع مبالغ

همانطور که ملاحظه می شود طی 22 سال گذشته 455/9 میلیارد ریال کمک (430 میلیارد ریال بصورت وام و 25/9 میلیارد ریال آن نیز بصورت بلاعوض) جهت جبران دیه 14190 نفر پرداخت شده است.
 از دیگر اقدامات مفید این نهاد کمک به زندانیان آبرومند و معسری است که خطای عمدی مرتکب نشده و سابقه دار نیز نمی باشند ولیکن بدلیل مبلغ محدودی بدهکاری، جریمه یا دیه در زندان بسر می برند و خانواده آنان نیز دچار مشکلات اساسی شده اند.
 طی سال 87 مبلغ 23/4 میلیارد ریال (شامل: 20/5 میلیارد ریال وام و 2/9 میلیارد ریال بلاعوض) بابت بدهی یا جریمه تعداد 619 نفر زندانی آبرومند پرداخت شده است.
 بطور کلی این نهاد طی 12 سال اخیر با پرداخت 166/8 میلیارد ریال کمک (158/7 میلیارد ریال بصورت وام و 8/1 میلیارد ریال نیز بصورت بلاعوض) بابت بدهی یا جریمه تعداد 6640 نفر زندانی آبرومند پرداخت و زمینه استخلاص آنان از زندان و بازگشت به آغوش گرم خانواده شان را فراهم نموده است.

مبلغ وام پرداختی به محکومین نیازمند (مبالغ به میلیون ریال)

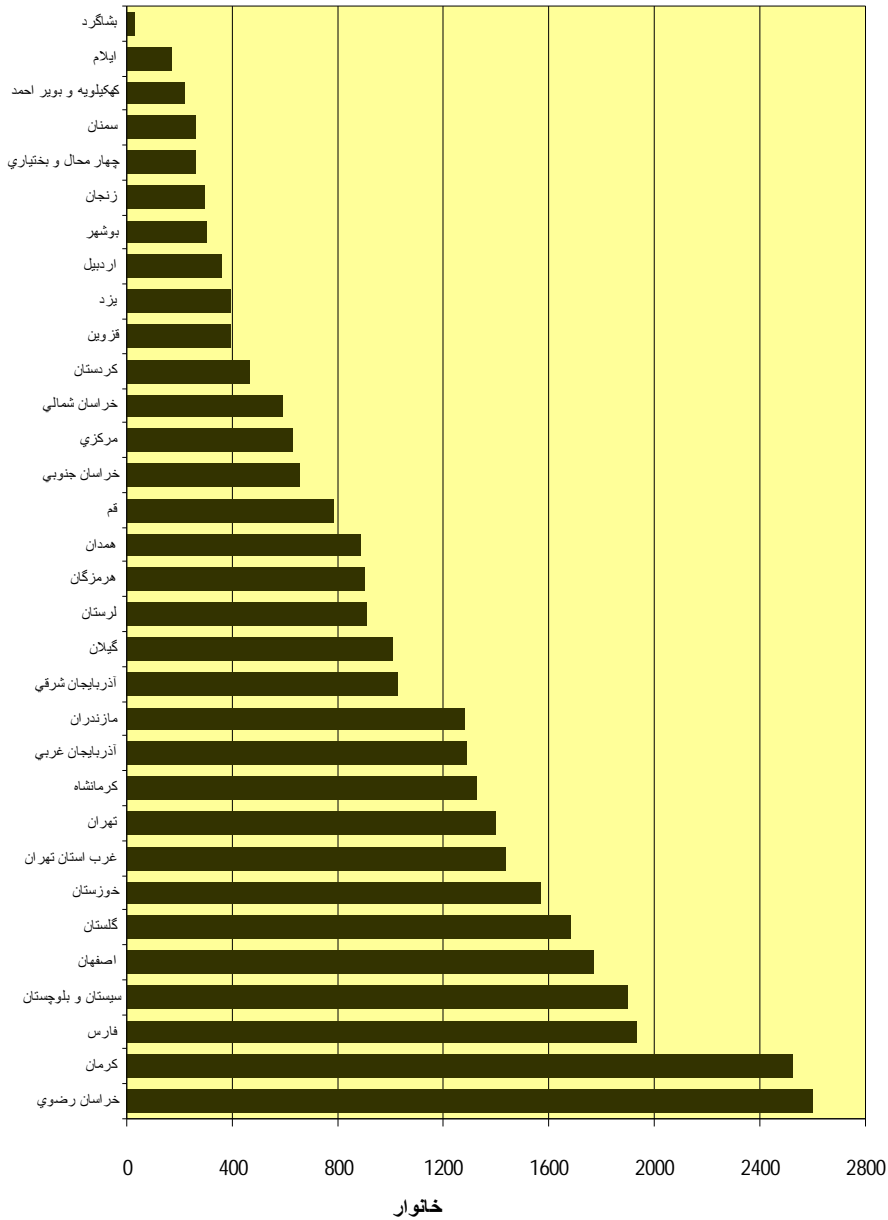
متوسط رشد سالانه (سالهای 83 تا 87)	جمع کل	1387	1386	1385	1384	1383	1382	1381	1376 تا 1380	سال عنوان
-0/2	6640	619	494	539	653	623	663	1111	1938	تعداد
3/1	158723/6	20511/2	15156/3	15425/8	16466	18166/8	16746/5	21607/1	34643/9	مبلغ وام
46/9	8097/7	2905	2116/7	792/6	585/2	624/3	337	76/9	660	مبلغ بلاعوض
5/7	166821/3	23416/2	17273	16218/4	17051/2	18791/1	17083/5	21684/0	35303/9	جمع مبالغ

طی سالهای 1383 تا 1387 سالانه بطور متوسط 0/2 درصد از تعداد کاسته و 5/7 درصد به مبلغ پرداختی محکومین افزوده شده است.

قسمت 3) جداول و نمودارهای استانی
6-1 - تعداد خانوار و نفقات خانواده زندانیان مورد حمایت

نفقات					خانوار				نام استان	
روستایی		شهری		جمع کل نفقات	روستایی		شهری			جمع کل خانوار
تعداد	درصد	تعداد	درصد		تعداد	تعداد	درصد	درصد		
30803	31.67	66467	68.33	97270	9952	23476	70.23	33428	کل کشور	
575	21.67	2078	78.33	2653	211	816	79.45	1027	آذربایجان شرقی	
1257	31.98	2673	68.02	3930	367	924	71.57	1291	آذربایجان غربی	
283	26.95	767	73.05	1050	93	268	74.24	361	اردبیل	
637	13.54	4066	86.46	4703	231	1540	86.96	1771	اصفهان	
187	37.18	316	62.82	503	67	106	61.27	173	ایلام	
217	24.49	669	75.51	886	79	228	74.27	307	بوشهر	
249	6.69	3475	93.31	3724	89	1308	93.63	1397	تهران	
295	7.36	3713	92.64	4008	100	1339	93.05	1439	غرب استان تهران	
350	42.79	468	57.21	818	99	161	61.92	260	چهارمحال و بختیاری	
757	40.24	1124	59.76	1881	233	360	60.71	593	خراسان شمالی	
4525	31.52	9832	68.48	14357	1420	3313	70.00	4733	خراسان رضوی	
1047	50.12	1042	49.88	2089	308	348	53.05	656	خراسان جنوبی	
1388	25.90	3971	74.10	5359	373	1198	76.26	1571	خوزستان	
216	26.57	597	73.43	813	75	219	74.49	294	زنجان	
162	24.58	497	75.42	659	60	200	76.92	260	سمنان	
3030	45.64	3609	54.36	6639	868	1026	54.17	1894	سیستان و بلوچستان	
1826	34.05	3536	65.95	5362	622	1311	67.82	1933	فارس	
223	21.28	825	78.72	1048	84	311	78.73	395	قزوین	
73	3.41	2066	96.59	2139	27	761	96.57	788	قم	
320	25.20	950	74.80	1270	118	352	74.89	470	کردستان	
2964	40.92	4279	59.08	7243	888	1638	64.85	2526	کرمان	
754	19.31	3150	80.69	3904	247	1081	81.40	1328	کرمانشاه	
407	59.94	272	40.06	679	126	96	43.24	222	کهگیلویه و بویر احمد	
2793	56.63	2139	43.37	4932	932	753	44.69	1685	گلستان	
1069	41.34	1517	58.66	2586	414	597	59.05	1011	گیلان	
1053	38.21	1703	61.79	2756	330	581	63.78	911	لرستان	
1354	41.64	1898	58.36	3252	538	746	58.10	1284	مازندران	
422	25.73	1218	74.27	1640	150	482	76.27	632	مرکزی	
1160	41.59	1629	58.41	2789	368	534	59.20	902	هرمزگان	
93	100.00	0	0.00	93	32	0	0.00	32	بشاگرد	
915	37.84	1503	62.16	2418	328	562	63.15	890	همدان	
202	18.58	885	81.42	1087	75	317	80.87	392	یزد	
0	0.00	0	0.00	0	0	0	0.00	0	دفتر مرکزی	

6-2- تعداد خنوار زندانی مورد حمایت

5-6 - کمکهای پرداختی به خانواده زندانیان مورد حمایت

مبالغ به هزار ریال

نام استان	کل ارزش ریالی کمکهای پرداختی	هزینه بیمه و خدمات درمانی	وام خودکفایی پرداختی	مستمری پرداختی	کمکهای فرهنگی و تحصیلی
کل کشور	234291198	9092571	13273293	172997554	11611533
آذربایجان شرقی	6751917	150409	162140	4929525	233186
آذربایجان غربی	7690140	223901	66000	6669184	347525
اردبیل	1494821	440	0	1337668	94144
اصفهان	10447029	309257	558535	8163516	397005
ایلام	924579	24370	0	748362	41786
بوشهر	3033082	69900	168500	2613496	113870
تهران	15472910	370471	1218833	9259481	1306437
غرب استان تهران	8176499	523581	400000	5627313	339562
چهار محال و بختیاری	2045474	36800	35000	1624490	80668
خراسان شمالی	5263114	407404	390000	3772043	193345
خراسان رضوی	23399016	1078138	503000	18629515	1011885
خراسان جنوبی	5393216	136097	642000	4007951	199643
خوزستان	10499875	244150	723000	8379050	812094
زنجان	2164764	36154	191070	1473888	110861
سمنان	1439274	34800	53100	1139096	49430
سیستان و بلوچستان	14288074	352504	642050	9953430	323394
فارس	18709161	2183164	1982783	9796827	1007200
قزوین	2244876	46302	130000	1766107	49237
قم	8489305	675583	472620	4781534	989098
کردستان	2741490	146452	335000	1912884	101440
کرمان	21903392	164602	1145336	19166618	421836
کرمانشاه	7840839	227623	293000	6710010	354538
کهگیلویه و بویر احمد	1881184	33353	0	1702676	40995
گلستان	15444268	935550	969000	11324575	588483
گیلان	5287249	72368	95000	4720876	123985
لرستان	5317889	57119	43000	4324972	553486
مازندران	7581641	41925	597806	5726222	777498
مرکزی	2774406	128025	87200	1630289	126900
هرمزگان	6057269	54803	221000	4930182	198961
بشاگرد	148690	2850	0	134040	11800
همدان	7075507	263773	944382	4306570	489920
یزد	2310248	60703	203938	1735164	121321
دفتر مرکزی	0	0	0	0	0

6-6 - کمکهای پرداختی به خانواده زندانیان مورد حمایت

مبالغ به هزار ریال

نام استان	کمک برای احداث یا تعمیر مسکن	کمک جهیزیه و هزینه ازدواج	کمک هزینه اجاره مسکن	کمک هزینه ارائه خدمات مددکاری	کمک بابت جبران خسارت ناشی از حوادث و سوانح	سایر کمکها
کل کشور	1968794	5388601	3614870	333397	177710	15832875
آذربایجان شرقی	144995	30000	230425	3720	0	867517
آذربایجان غربی	40000	179000	46606	9800	0	108124
اردبیل	0	10000	18300	0	0	34269
اصفهان	3500	652000	72066	36771	0	254379
ایلام	60000	0	3319	0	0	46742
بوشهر	6039	40000	7056	300	2500	11421
تهران	80400	329329	269541	37097	0	2601321
غرب استان تهران	123578	770885	239700	0	6000	145880
چهار محال و بختیاری	63500	105000	56010	3366	0	40640
خراسان شمالی	275170	137000	10960	27054	0	50138
خراسان رضوی	409544	576310	162565	42634	735	984690
خراسان جنوبی	13401	122500	195910	0	0	75714
خوزستان	32030	85000	28975	6200	0	189376
زنجان	77040	195000	30600	0	5000	45151
سمنان	0	15000	68150	0	0	79698
سیستان و بلوچستان	7500	76500	28280	0	135328	2769088
فارس	38500	163000	147244	9070	3227	3378146
قزوین	0	35000	41700	0	0	176530
قم	0	170495	224469	23500	0	1152006
کردستان	0	35000	3780	490	0	206444
کرمان	74370	173000	25200	11675	0	720755
کرمانشاه	4725	186000	14791	2860	1400	45892
کهگیلویه و بویر احمد	0	0	8200	45000	0	50960
گلستان	101012	64790	1402093	8060	3200	47505
گیلان	89900	94500	38500	35920	0	16200
لرستان	160420	77500	0	0	0	101392
مازندران	92440	293000	30850	6400	8000	7500
مرکزی	17900	234500	54080	11598	0	483914
هرمزگان	34130	116000	49600	0	4200	448393
بشاگرد	0	0	0	0	0	0
همدان	16500	379000	78920	9632	0	586810
یزد	2200	43292	26980	2250	8120	106280
دفتر مرکزی	0	0	0	0	0	0

